

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lucyna Oleszek

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2013 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy Z. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy

na skutek odwołania Z. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 17 grudnia 2012 r. **nr** (...) -1/01/I

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przywraca wnioskodawcy Z. Z. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres 24 miesięcy, począwszy od dnia 1 stycznia 2013 r.,

II. **s t w i e r d z a** odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 144/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 14 czerwca 2013 r.

Decyzją z dnia 17 grudnia 2012 r. znak: (...) -1/01/I Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał wnioskodawcy Z. Z. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe.

W podstawie prawnej decyzji podano ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009 r. poz. 1227 ze zm.). W uzasadnieniu wskazano, że prawo do ustalonej renty przysługuje od dnia 1 stycznia 2013 r.

Wnioskodawca Z. Z. w dniu 4 lutego 2013 r. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę,

W uzasadnieniu wskazał, że zaskarżona decyzja jest dla niego krzywdząca, ponieważ jest chory, stan jego zdrowia sukcesywnie się pogarsza i nieuzasadnione jest ustalenie, że pozostaje jedynie częściowo niezdolny do pracy. Organ rentowy, w związku ze stanowiskiem lekarzy orzeczników, bezzasadnie zmienił dotychczas pobieraną rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, na rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie, na podstawie tych samych przepisów prawa, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

W uzasadnieniu odwołano się do przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009 r. poz. 1227 ze zm.) i wskazano, że spór w niniejszej sprawie dotyczy stopnia niezdolności do pracy. Wnioskodawca pobierał rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, okresowo do dnia 31 grudnia 2012 r. Lekarz orzecznik ZUS, w wyniku przeprowadzonego badania lekarskiego stwierdził, że wnioskodawca jest obecnie częściowo niezdolny do pracy. W wyniku złożonego, sprawę rozpoznała Komisja Lekarska ZUS, która orzeczeniem z dnia 8 grudnia 2012 r. stwierdziła także, że wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy na stałe. W tym stanie rzeczy ZUS O/R. podtrzymał swoje stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Przemyślu – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca Z. Z., urodzony w dniu (...), złożył po raz pierwszy w dniu 14 listopada 1995 r. wniosek o rentę inwalidzką.

Obwodowa Komisja Lekarska ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia w orzeczeniu z dnia 5 grudnia 1995 r. rozpoznała u wnioskodawcy:

- zaawansowaną chorobę zwyrodnieniową stawu biodrowego prawego,
- chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa lędźwiowego,
- cukrzycę typu II.

W rezultacie zaliczono wnioskodawcę do trzeciej grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia. Termin badania kontrolnego wyznaczono na grudzień 1998 r.

Na tej podstawie decyzją z dnia 14 grudnia 1995 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy rentę 3 grupy inwalidów, począwszy od dnia 11 grudnia 1995 r. tj. od zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego.

W związku z odwołaniem wnioskodawcy o zmianę grupy inwalidzkiej w dniu 29 stycznia 1996 r. został on przebadany przez Wojewódzką Komisję Lekarską ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia, która potwierdzając rozpoznane wcześniej schorzenia zaliczyła go do drugiej grupy inwalidów. Przyjęto też, że wnioskodawca może wykonywać prace jedynie w warunkach specjalnych. Termin badania kontrolnego wyznaczono na styczeń 1997 r.

W rezultacie wydano nową decyzję z dnia 21 lutego 1996 r., którą przyznano wnioskodawcy rentę 2 grupy inwalidów, począwszy od dnia 11 grudnia 1995 r.

Po badaniu kontrolnym w dniu 11 kwietnia 1997 r. Obwodowa Komisja Lekarska ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia ponownie rozpoznała u wnioskodawcy:

- zaawansowaną chorobę zwyrodnieniową stawu biodrowego prawego,
- chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa z dyskopatią L4-5,
- cukrzycę typu II.

To rozpoznanie potwierdziła też Wojewódzka Komisja Lekarska ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia, która po badaniu w dniu 3 lipca 1997 r. stwierdziła:

- stan po urazowym złuszczeniu głowy kości udowej prawej,
- zmiany zwyrodnieniowe zniekształcające stawu biodrowego prawego,
- cukrzycę.

Na tej podstawie nadal zaliczono wnioskodawcę do drugiej grupy inwalidów ze wskazaniem pracy w warunkach szczególnych. Badanie kontrolne wyznaczono na lipiec 2000 r. i do 31 lipca 2000 r. wnioskodawca otrzymywał rentę 2 grupy inwalidów.

Dowód: 1) akta organu rentowego:

- wniosek rentowy z dnia 16.11.1995 r.,
- orzeczenia (...) z dnia 5.12.1995 r. i 11.04.1997 r.,
- orzeczenia (...) z dnia 26.01.1996 r. i 3.07.1997 r.,
- decyzje rentowe z dnia 14.12.1995 r., 21.02.1996 r. i 23.07.1997 r.

Podczas badania kontrolnego w dniu 28 czerwca 2000 r. lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy. Podstawą tego orzeczenia było rozpoznanie:

- choroby zwyrodnieniowej stawu biodrowego prawego,
- choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa L-S z dyskopatią i przewlekłym zespołem bólowym,
- cukrzycy insulinozależnej.

W uzasadnieniu orzecznik wskazał, że istniejące schorzenia w sposób istotny ograniczają zdolność do pracy powodując częściową niezdolność do pracy. Decyzją z dnia 10 lipca 2000 r. przyznano wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 sierpnia 2000 r. do 30 czerwca 2002 r.

Na skutek odwołania wnioskodawcy tut. Sąd wyrokiem z dnia 8 lutego 2001 r. sygn. akt III U 1828/00 przyznał mu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres 3 lat, począwszy od dnia 1 sierpnia 2000 r. Podstawą tego rozstrzygnięcia była opinia biegłych sądowych: chirurga-ortopedy (J. S.) i internisty-kardiologa (A. P.Z).

Biegli ci rozpoznali u wnioskodawcy:

- stan po urazowym złuszczeniu głowy kości udowej prawej i następowym leczeniu operacyjnym w 1968 r.,
- zaawansowane zmiany zwyrodnieniowo-wytwórcze stawu biodrowego prawego,
- cukrzycę typu II,
- sakralizację L5 oraz wadę rozwojową w formie synchondrozy łuków tylnych L5 i kości krzyżowej,
- dyskopatię L3/4, L4/5 z przewlekłym zespołem bólowym lędźwiowo-krzyżowym.

Na tej podstawie stwierdzili, że istniejące choroby w sposób istotny naruszają sprawność organizmu badanego. Proces zmian zwyrodnieniowych stawu biodrowego prawego i kręgosłupa L-S może być jedynie opóźniony w procesie postępowania leczniczo-rehabilitacyjnego (poprzez okresowe złagodzenie dolegliwości bólowych), natomiast nie może być mowy o istotnej poprawie.

Dowód: 1) akta organu rentowego:

- orzeczenie lekarza orzecznika z dnia 28.06.2000 r.,
- decyzja rentowa z dnia 10.07.2000 r.,
- dokumentacja medyczna,
- opinia biegłych sądowych z dnia 13.10.2000 r.,
- wyrok tut. Sądu z dnia 8.02.2001 r. sygn. akt III U 1828/00.

Podczas kolejnego badania kontrolnego przeprowadzonego w dniu 9 lipca 2003 r. lekarze orzecznik ZUS potwierdzając schorzenia już wcześniej rozpoznane u wnioskodawcy uznał, że jest on częściowo, okresowo niezdolny do pracy. Kwestia stopnia niezdolności do pracy ponownie była przedmiotem postępowania sądowego. Sąd Okręgowy w Przemyślu wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2004 r. sygn. akt VII U 1540/03 przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe. W związku z tym postępowaniem wnioskodawca był badany przez dwa niezależne od siebie zespoły biegłych sądowych: chirurga-ortopedę (J. K.), neurologa (A. W.) i internistę-diabetologa (I. K.) oraz chirurga-ortopedę (J. S.) i neurologa (K. C.-K.).

Biegli potwierdzili u wnioskodawcy:

- zaawansowaną chorobę zwyrodnieniową stawu biodrowego prawego, trwale upośledzającą wydolność ruchową i wysiłkową prawej kończyny dolnej,
- chorobę zwyrodnieniową stawów kręgosłupa,
- cukrzycę typu II, chwiejnie powikłaną retinopatią cukrzycową.

Dodatkowo rozpoznali chorobę zwyrodnieniową lewego stawu biodrowego w okresie początkowym.

W rezultacie biegli wskazali, że w stanie zdrowia wnioskodawcy nastąpiła nieznaczna poprawa, polegająca jedynie na zmniejszeniu dolegliwości bólowych stawów biodrowych i kręgosłupa L-S. Jest to zmiana na tyle wystarczająca, że umożliwiła wykonywanie zatrudnienia niewymagającego ciężkiej pracy fizycznej tj. dużego wysiłku fizycznego, długiego stania lub chodzenia.

Wnioskodawca prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe otrzymał od dnia 1 grudnia 2003 r.

Dowód: 1. akta organu rentowego:

- orzeczenie lekarza orzecznika z dnia 9.07.2003 r.,
- decyzja rentowa z dnia 15.07.2003 r.,
- dokumentacja medyczna,
- opinie biegłych sądowych z dnia 8.10.2003 r. i 30.01.2004 r.
- wyrok tut. Sądu z dnia 28.04.2004 r. sygn. akt VII U 1540/03.
- decyzja rentowa z dnia 7.06.2006 r.

W latach 2007-2010 wnioskodawca był, na swój wniosek, badany kontrolnie. Lekarze orzecznicy ZUS, trzy razy uznali wnioskodawcę ponownie za całkowicie okresowo niezdolnego do pracy. Oprócz dotychczasowych schorzeń rozpoznano u wnioskodawcy także:

- przepuklinę pachwinową prawostronną.

W ocenie orzeczników utrzymująca się choroba zwyrodnieniowa stawów biodrowych ze znacznym ograniczeniem ruchomości stawów i skróceniem koniczyny dolnej prawej oraz współistniejące schorzenia znacznie ograniczają sprawność organizmu wnioskodawcy.

W rezultacie nieprzerwanie w okresie od 1 października 2007 r. do 31 grudnia 2012 r. wnioskodawca pobierał rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Dowód: 1. akta organu rentowego:

- Zaświadczenia lekarskie z dnia 9.10.2007 r., 24.10.2008 r., 5.11.2010 r.
- orzeczenia lekarza orzecznika z dnia 10.12.2007 r., 3.12.2008 r., 1.12.2010 r.,
- decyzje rentowe z dnia 31.12.2007 r., 19.12.2008 r. i 17.12.2010 r.
- dokumentacja medyczna,

W dniu 26 października 2012 r. wnioskodawca ponowił wnioski rentowe. Lekarz orzecznik, po uzyskaniu opinii specjalisty konsultanta chirurga-ortopedy, rozpoznał u wnioskodawcy:

- zmiany zwyrodnieniowe w stawie biodrowym prawym w następstwie złuszczenia głowy kości udowej prawej,
- zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa L-S z dyskopatią
- cukrzycę typu II dobrze kontrolowaną, insulinozależną,
- przepuklinę pachwinową prawostronną.

Następnie przyjął, że istniejące od lat schorzenia są leczone i obecne naruszenie sprawności organizmu powoduje jedynie częściową, okresową niezdolność do pracy.

Na skutek zarzutu wadliwości tego orzeczenia poprzez stwierdzenie jedynie okresowej niezdolności do pracy Komisja Lekarska ZUS w dniu 8 grudnia 2012 r. przeprowadziła kolejne badanie, dysponując też dodatkowymi badaniami wnioskodawcy tj. wynikiem badania tomografii komputerowej jamy brzusznej i miednicy z dnia 23 listopada 2012 r. i usg jamy brzusznej z dnia 8 listopada 2012 r. Komisja potwierdziła wcześniejsze schorzenia wnioskodawcy, dodatkowo rozpoznała u niego łagodny przerost gruczołu krokowego.

Niemniej wskazała, że schorzenia z zakresu narządu ruchu wraz ze współistniejącymi dolegliwościami powodują jedynie częściową trwałą niezdolność do pracy. Podkreślono, że wnioskodawca z chorobą stawów biodrowych zdobył wykształcenie średnie (technik-mechanik) i podjął zatrudnienie, wykonując różne prace. Decyzją z dnia 17 grudnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał więc wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe.

Dowód: 1) akta organu rentowego:

- zaświadczenie lekarskie z dnia 26.10.2012 r.,
- orzeczenie lekarza orzecznika z dnia 23.11.2012 r.,
- orzeczenie Komisji lekarskiej z dnia 8.12.2012 r.,
- decyzja rentowa z dnia 17.12.2012 r.

Na skutek odwołania wnioskodawcy tut. Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy specjalistów: chirurga-ortopedy (K. P.), neurologa (J. Ł.), internisty-diabetologa (I. K.) i urologa (H. B.) na okoliczność czy odwołujący się - z zawodu technik mechanik, wykonujący także prace dyspozytora, konserwatora i palacza co - jest częściowo czy też całkowicie niezdolny do pracy, czy jest to niezdolność trwała, czy okresowa oraz czy nastąpiła istotna poprawa stanu zdrowia wnioskodawcy w porównaniu do ostatniego badania z 1 grudnia 2010 r. ?

W opinii z dnia 13 marca 2013 r. biegli lekarze stwierdzili u wnioskodawcy następujące schorzenia:

- wtórną chorobę zwyrodnieniową prawego stawu biodrowego III st. i lewego stawu II st.
- chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa lędźwiowego z dyskopatią L3/L4, L4/L5,
- zespół (...),
- przepuklinę pachwinową prawostronną
- cukrzycę typu II w okresie insulinoterapii,
- stan po usunięciu gruczolaka prostaty.

Biegli w badaniu internistycznym i urologicznym stwierdzili, że z powodu cukrzycy typu II wnioskodawca od trzech lat jest w okresie insulinoterapii. Układ krążeniowy jest w pełni wydolny. W zakresie układu moczowego występują niewielkie objawy dyzuryczne po zabiegu operacyjnym w lutym 2013 r. Nadal występuje wolna przepuklina pachwinowa prawostronna. Z kolei w badaniu ortopedyczno-neurologicznym biegli stwierdzili ograniczenie zakresu ruchów lewego i prawego stawu biodrowego. Objawy rozciągowe i korzeniowe ujemne, niewielkie wzmoczenie napięcia mięśni przykręgowych kręgosłupa lędźwiowego oraz krzywizny kręgosłupa lędźwiowego pogłębione. Stwierdzono, że wnioskodawca oczekuje w kolejce na endoprotezoplastykę prawego stawu biodrowego.

W uzasadnieniu biegli wskazali, że naruszenie sprawności organizmu wnioskodawcy spowodowane łącznie schorzeniami narządu ruchu, układu dokrewnego i krążenia całkowicie uniemożliwiają zatrudnienie wnioskodawcy w zawodach wymagających pracy fizycznej, długiego stania, pracy w pozycji wymuszonej, dźwigania ciężarów, pracy w pozycji siedzącej, pracy z wysiłkiem umysłowym i stresem. Stopień zaawansowania istniejących schorzeń uniemożliwia wnioskodawcy pracę tak w wyuczonym zawodzie, jak i prac dotychczas wykonywanych. Naruszenie sprawności organizmu nie uległo poprawie w porównaniu do badań przeprowadzonych w 2008 r. i 2010 r., wnioskodawca jest nadal całkowicie niezdolny do pracy na 24 miesiące.

Zarzuty do tej opinii złożył organ rentowy podważając ją tak pod względem orzecznictwem, jak i formalno-prawnym. Przewodniczący Komisji Lekarskich ZUS podniósł, że zwłaszcza opinia biegłego ortopedy budzi zastrzeżenia. Jest niepełna i opiera się na błędnym rozumieniu ustawowej definicji całkowitej niezdolności do pracy. W konsekwencji wniósł o przeprowadzenie dodatkowego dowodu z opinii kolejnego biegłego specjalisty ortopedy oraz z zakresu medycyny pracy z listy Sądu Okręgowego w Rzeszowie celem ustalenia, czy naruszenie sprawności organizmu wnioskodawcy spowodowane obecnym stopniem zaawansowania schorzeń ortopedycznych i pozostałych powoduje całkowitą długotrwałą niezdolność do jakiegokolwiek pracy zarobkowej.

Celem usunięcia powstałych wątpliwości, Sąd zobowiązał tych samych biegłych do opracowania uzupełniającej opinii. W opinii z dnia 8 maja 2013 r. biegli potwierdzili, że wnioskodawca jest całkowicie długotrwale niezdolny do pracy. W uzasadnieniu podali, że wnioskodawca wobec znacznego ograniczenia zakresu ruchów stawów biodrowych nie może wykonywać żadnej pracy wskazanej przez Przewodniczącego Komisji Lekarskich ZUS. Co istotne chód z utykaniem na prawe biodro jest chodem niewydolnym, a zakres ruchów stawów biodrowych uniemożliwia praktycznie każdą pracę (siedzącą, stojącą, z chodzeniem, ciężką fizycznie). Wnioskodawca oczekuje na zabieg operacyjny na prawym biodrze

i wymaga oszczędzania lewego stawu biodrowego – po operacji prawego biodra będzie wymagał chodzenia o kulach łokciowych z odciążaniem tego biodra.

Również do opinii uzupełniającej organ rentowy złożył zarzuty, ponownie podważając ją tak pod względem orzecznictwem, jak i formalno-prawnym. Przewodniczący Komisji Lekarskich ZUS podniósł, że w sprawie niezbędna jest opinia biegłego z zakresu medycyny pracy, gdyż to do tego specjalisty należy ocena zdolności ubezpieczonego do jakiegokolwiek pracy. Podtrzymał wniosek o przeprowadzenie dodatkowego dowodu z opinii kolejnego biegłego ortopedy oraz z zakresu medycyny pracy z listy Sądu Okręgowego w Rzeszowie celem ustalenia, czy naruszenie sprawności organizmu wnioskodawcy spowodowane obecnym stopniem zaawansowania schorzeń ortopedycznych i pozostałych powoduje całkowitą długotrwałą niezdolność do jakiegokolwiek pracy zarobkowej.

Dowód: 1) opinia biegłych lekarzy sądowych z dnia 13.03.2013 r. i 8.05.2013 r.

– k. 12-13, 32.

2) zarzuty organu rentowego z dnia 16.04.2013 r. i 28.05.2013 r. k. 22 i 37.

3) dokumentacja z leczenia k. 11.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca Z. Z. z zawodu technik mechanik zawodowo przepracował ponad 26 lat. Od 17 lat ma ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, obecnie utrzymuje się z renty z tytułu częściowe niezdolności do pracy.

Dowód: 1) akta organu rentowego:

- kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych,

- świadectwa pracy,

- dokumentacja z leczenia

Sąd postanowił pominąć zarzuty organu rentowego z uwagi na to, iż są one jedynie polemiką z jednoznaczną opinią biegłych, w tym biegłego chirurga-ortopedy. Opinia biegłych ma na celu ułatwienie Sądowi należytej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co miało miejsce w niniejszej sprawie. Zdaniem Sądu potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii.

Dokonując powyższych ustaleń Sąd oparł się na dowodach z dokumentów, których wiarygodność nie została przez strony obalona. Ponadto za wiarygodną uznał opinię biegłych lekarzy sądowych z dnia 13 marca 2013 r., uzupełnioną opinią z dnia 8 maja 2013 r. Opinie zostały sporządzone w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem i ustosunkowaniem się do wydanych w sprawie opinii orzeczników ZUS oraz wyników badań specjalistycznych. Biegli jednoznacznie wskazali, że analiza dokumentacji medycznej oraz bezpośrednio badanie wnioskodawcy dały podstawę do stwierdzenia, że z powodu schorzeń narządu ruchu oraz nawet ustabilizowanych pozostałych schorzeń jest on całkowicie niezdolny do pracy. Opinia ta zawiera elementy niezbędne dla oceny przez Sąd stopnia naruszenia sprawności organizmu wnioskodawcy, jego ewentualnej zdolności do pracy oraz okresu powstania tej niezdolności. Przy badaniu biegli uwzględnili przedłożone przez wnioskodawcę dokumenty z leczenia, szczegółowo opisali przebieg badania przedmiotowego z analizą przedstawionych wyników badań oraz dołączonej dokumentacji z leczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009 r. poz. 1227 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1) jest niezdolny do pracy;

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie (art. 107 cyt. ustawy).

Do nabycia prawa do reny niezbędne jest równoczesne wystąpienie trzech przesłanek.

W toku niniejszego postępowania sporna okazała się kwestia stopnia niezdolności wnioskodawcy do pracy oraz okresu, przez jaki wnioskodawca ma prawo do świadczenia rentowego.

Niezdolną do pracy, w rozumieniu przepisu art. 12 cyt. ustawy, jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy – osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 2 i 3 cyt. ustawy).

Z kolei czynniki uwzględniane przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy wymienione są w art. 13 ust. 1 cyt. ustawy. Są to: okoliczności o charakterze medycznym – stopień naruszenia sprawności organizmu i możliwość przywrócenia jej w drodze leczenia i rehabilitacji oraz okoliczności o charakterze socjalnym – możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy i celowość przekwalifikowania zawodowego, przy uwzględnieniu rodzaju i charakteru dotychczas wykonywanej pracy, poziomu wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych. Oceniając stopień niezdolności do pracy rzeczą Sądu nie jest badanie przyczyn, które złożyły się na dany stan chorobowy. Równocześnie bez wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy pozostaje sytuacja związana z warunkami dotychczasowego zatrudnienia wnioskodawcy, czy kłopotami ze znalezieniem pracy.

Sąd przyjął, że rozpoznane u wnioskodawcy schorzenia przede wszystkim z zakresu narządu ruchu nie budziły co do zasady wątpliwości w sprawie. Spór sprowadził się do oceny wpływu istniejących schorzeń na stopień niezdolności wnioskodawcy do pracy, jak i na okres trwania tej niezdolności.

Uwzględniając w tym zakresie opinię biegłych sądowych, Sąd uznał, że głównym schorzeniem wnioskodawcy Z. Z. są zaburzenia w zakresie narządu ruchu spowodowane chorobą zwyrodnieniową obu stawów biodrowych (choroba utrzymująca się od ponad 40 lat) oraz chorobą zwyrodnieniową kręgosłupa lędźwiowego. Istniejące dolegliwości mają charakter przewlekły, mimo stosowanego leczenia. Wnioskodawca z powodu wskazanych chorób w sposób znaczny ma ograniczoną wydolność podstawowego narządu ruchu, co w konsekwencji narusza sprawność jego organizmu powodując całkowitą utratę zdolności do wykonywania praktycznie jakiejkolwiek pracy. To uzasadnia uznanie go nadal za osobę całkowicie niezdolną do pracy, okresowo na 24 miesiące.

Ważne dla oceny odwołania wnioskodawcy pozostaje też to, że przez ostatnie 18 lat ma on przyznaną rentę z tytułu niezdolności do pracy. Od 11 grudnia 1995 r. do 30 listopada 2003 r. wnioskodawca był zaliczony do 2 grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia, a następnie miał stwierdzoną całkowitą niezdolność do pracy. Przez kolejne cztery lata, od

1 grudnia 2003 r. ustalano, że jest częściowo niezdolny do pracy. Natomiast przez ostatnie pięć lat, w okresie od 1 października 2007 r. do 31 grudnia 2012 r. ponownie ustalono

u niego całkowitą niezdolność do pracy. Przez te wszystkie lata sprawność organizmu wnioskodawcy naruszona była głównie schorzeniami narządu ruchu – chorobą zwyrodnieniową stawów biodrowych oraz kręgosłupa. W kolejnych latach pojawiały się nowe choroby – cukrzyca, przepuklina pachwinowa oraz przerost gruczołu krokowego.

W rezultacie ocena naruszenia sprawności organizmu oraz stopień niezdolności do pracy wnioskodawcy były wielokrotnie weryfikowane. Biegli sądowi badając wnioskodawcę

w 2000 r. stwierdzili, że proces zmian zwyrodnieniowych stawu biodrowego prawego

i kręgosłupa L-S może być jedynie opóźniony w procesie postępowania leczniczo-rehabilitacyjnego (poprzez okresowe złagodzenie dolegliwości bólowych), natomiast nie może być mowy o istotnej poprawie. I faktycznie w 2003 r. uznali, że w stanie zdrowia wnioskodawcy nastąpiła nieznaczna poprawa, polegająca jedynie na zmniejszeniu dolegliwości bólowych stawów biodrowych i kręgosłupa L-S. Przyjęto, że jest to zmiana na tyle wystarczająca, że umożliwia wykonywanie zatrudnienia niewymagającego ciężkiej pracy fizycznej tj. dużego wysiłku fizycznego, długiego stania lub chodzenia. Niemniej już

w ocenie lekarzy orzeczników ZUS w latach 2007-2010 utrzymująca się choroba zwyrodnieniowa stawów biodrowych ze znacznym ograniczeniem ruchomości stawów

i skróceniem koniczyny dolnej prawej oraz współistniejące schorzenia znacznie ograniczały sprawność organizmu wnioskodawcy w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do pracy.

Ze względu na znaczne naruszenie sprawności organizmu i przyczyn, które go spowodowały wnioskodawca nie jest zdolny do podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie, ani też w wykonywanych czasowo zawodach dyspozytora, konserwatora, palacza c.o. czy sprzedawcy. Równocześnie trudno dziś wymagać, aby przy istniejących schorzeniach, w wieku 60 lat wnioskodawca zdobył nowe kwalifikacje. Dla tej oceny wystarczająca okazała się opinia biegłych lekarzy: chirurga-ortopedy, neurologa, internisty-diabetologa oraz urologa. Biegli ci jednoznacznie wskazali liczne przeciwwskazania do wykonywania prac fizycznych oraz umysłowych. Opinia biegłych wydana w nin. postępowaniu w połączeniu ze stanowiskiem biegłych sądowych sprzed 13 lat oraz lekarzy orzeczników z ostatnich 5 lat, jak też rodzaj istniejących u wnioskodawcy schorzeń, zakres stosowanego leczenia, zwłaszcza oczekiwanie na zabieg operacyjny biodra oraz wiek wnioskodawcy wskazują, że jest on całkowicie niezdolny do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Ewentualna opinia biegłego

z zakresu medycyny pracy musi odnosić się do stanowiska biegłych z poszczególnych specjalizacji. W tym stanie rzeczy zbędne, w ocenie Sądu, było zasięgnięcie opinii biegłego

z zakresu medycyny pracy.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku

z powołanymi wyżej przepisami oraz art. 107 i art. 129 ustawy o emeryturach i rentach

z FUS, Sąd Okręgowy przywrócił wnioskodawcy Z. Z. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres 24 miesięcy w ustawowej wysokości, począwszy od dnia 1 stycznia 2013 r., stąd w pkt I wyroku orzeczono o zmianie zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. ustalenie stopnia niezdolności do pracy wnioskodawcy możliwe było na etapie

postępowania przed organem rentowym. Ustalenie tej okoliczności dopiero przed Sądem, na podstawie dołączonej już wcześniej dokumentacji nie zwalnia organu rentowego z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia rentowego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.